

65

Besluit van 14 januari 1983, houdende regelen ter uitvoering van artikel 2, derde lid, van de Wet op de Zeevaarddiploma's 1935, Stb. 456 (Besluit bijzondere verkrijging diploma's kleine handelsvaart)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Verkeer en Waterstaat en van Onze Minister van Onderwijs en Wetenschappen van 29 september 1982, nr. PJ/S 26140, Directoraat-Generaal Scheepvaart en Maritieme Zaken;

Gelet op artikel 2, derde lid, van de Wet op de Zeevaarddiploma's 1935 (Stb. 456);

De Raad van State gehoord (advies van 29 oktober 1982, nr. 2523/12/8243);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 22 december 1982, nr. PJ/S 28367, Directoraat-Generaal Scheepvaart en Maritieme Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1

1. De begripsbepalingen, genoemd in artikel 1, eerste lid, van de Wet op de Zeevaarddiploma's 1935 (Stb. 456) zijn van toepassing.

2. In dit besluit wordt verstaan onder:

«Onze Minister»: Onze Minister van Verkeer en Waterstaat;

«school»: een school als bedoeld in artikel 14, eerste lid, van de Wet op het Voortgezet Onderwijs (Stb. 1963, 40) zoals sindsdien gewijzigd, die de opleiding verzorgt ter verkrijging van een diploma, genoemd in artikel 2, eerste lid, van dit besluit;

«diensttijd»: de tijd, doorgebracht als bemanningslid aan boord van een in de vaart zijnd zeeschip.

Artikel 2

1. Aan degene die heeft voldaan aan de daarvoor bij of krachtens dit besluit gestelde voorwaarden, wordt op zijn verzoek door Onze Minister uitgereikt:

- a. het diploma als stuurman voor de kleine handelsvaart en het aanvulingsdiploma als stuurman voor de kleine handelsvaart;
- b. het diploma als motordrijver.

2. Onze Minister stelt de modellen van de in het eerste lid genoemde diploma's vast.

Artikel 3

1. Ter verkrijging van de diploma's, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onder a, dient de kandidaat:

- a. aan een school het eindexamen voor stuurman voor de kleine handelsvaart met goed gevolg te hebben afgelegd;
- b. daarna de in het tweede lid genoemde dienstdienst te hebben behaald in de dekdiensdienst in de kleine handelsvaart onder bijhouding van het desbetreffende praktijkboek, bedoeld in artikel 5;
- c. na voldaan te hebben aan het bepaalde onder b en na goedkeuring van het praktijkboek door de Directeur-Generaal Scheepvaart en Maritieme Zaken, een dienstdienst te hebben behaald van ten minste een half jaar als wachtdoend stuurman in de kleine handelsvaart.

2. De dienstdienst, bedoeld in het eerste lid, onder b, bedraagt:

- a. ten minste een jaar, indien de kandidaat voorafgaand aan het met goed gevolg afleggen van het eindexamen minder dan een jaar dekdiensdienst heeft gedaan aan boord van zeeschepen;
- b. ten minste een half jaar, indien de kandidaat voorafgaand aan het met goed gevolg afleggen van het eindexamen ten minste een jaar doch minder dan twee jaar dekdiensdienst heeft gedaan aan boord van zeeschepen.

3. Degene die voorafgaand aan het met goed gevolg afleggen van het eindexamen ten minste twee jaar dekdiensdienst heeft gedaan in de kleine handelsvaart, behoeft, na het eindexamen met goed gevolg te hebben afgelegd, uitsluitend een half jaar dienstdienst te hebben behaald, als bedoeld in het eerste lid onder c.

4. Onder dekdiensdienst, bedoeld in het tweede en derde lid, is tot ten hoogste 30 dagen begrepen dekdiensdienst buitengaats als leerling aan boord van een ten behoeve van het onderwijs aan de school gebezigd opleidings-schip.

Artikel 4

1. Ter verkrijging van het diploma bedoeld in artikel 2, eerste lid, onder b, dient de kandidaat:

- a. aan een school het eindexamen voor scheepswerktuigkundige voor de kleine handelsvaart met goed gevolg te hebben afgelegd;
- b. daarna dienstdienst te hebben behaald in de machinekamer van een zeeschip onder bijhouding van het desbetreffende praktijkboek, bedoeld in artikel 5.

2. De dienstdienst, bedoeld in het eerste lid, onder b, bedraagt:

- a. ten minste een jaar, indien de kandidaat voorafgaand aan het met goed gevolg afleggen van het eindexamen minder dan een half jaar dienstdienst heeft gedaan in de machinekamer van zeeschepen;
- b. ten minste een half jaar, indien de kandidaat voorafgaand aan het met goed gevolg afleggen van het eindexamen ten minste een half jaar doch minder dan een jaar dienstdienst heeft gedaan in een machinekamer van zeeschepen.

3. Voor degene die voorafgaand aan het met goed gevolg afleggen van het eindexamen ten minste een jaar dienstdienst heeft gedaan in de machinekamer van zeeschepen, geldt de in het eerste lid, onder b, genoemde voorwaarde niet.

4. Onder dienstdienst in de machinekamer, bedoeld in het tweede en derde lid is tot ten hoogste 30 dagen begrepen dienstdienst buitengaats als leerling in de machinekamer van een ten behoeve van het onderwijs aan de school gebezigd opleidings-schip.

Artikel 5

1. Het praktijkboek bevat opdrachten, die de kandidaat gedurende de dienstdienst, bedoeld in artikel 3, eerste lid, onder b, onderscheidenlijk artikel 4, eerste lid, onder b, overeenkomstig de in het desbetreffende praktijkboek gegeven richtlijnen dient uit te voeren.

2. Onze Minister stelt de richtlijnen en de opdrachten vast en bepaalt de modellen van de praktijkboeken.

3. Ter verkrijging van een praktijkboek wendt de kandidaat zich tot de Directeur-Generaal Scheepvaart en Maritieme Zaken.

Artikel 6

1. De kandidaat richt zich bij de uitvoering van de in het praktijkboek vervatte opdrachten naar de door of vanwege de kapitein gegeven aanwijzingen.

2. Na uitvoering van de opdrachten dient het praktijkboek door de kapitein te worden ondertekend. De kandidaat zendt het ondertekende praktijkboek aan de Directeur-Generaal Scheepvaart en Maritieme Zaken.

3. Indien de Directeur-Generaal Scheepvaart en Maritieme Zaken van oordeel is, dat het praktijkboek niet in alle opzichten naar behoren is bijgehouden, kan hij de kandidaat een of meer aanvullende opdrachten geven, die binnen een daarbij te bepalen termijn van ten hoogste zes maanden dienen te worden uitgevoerd. Het bepaalde in het eerste en tweede lid is van overeenkomstige toepassing.

4. Zo spoedig mogelijk na ontvangst van het praktijkboek wordt de kandidaat meegedeeld of het is goedgekeurd. Indien het praktijkboek niet is goedgekeurd worden de kandidaat daarbij tevens de aanvullende opdrachten meegedeeld en de termijn waarbinnen hij deze dient uit te voeren.

Artikel 7

De kapitein van het schip draagt er zorg voor dat degene die aan boord daarvan een praktijkboek dient bij te houden, de daarin vervatte opdrachten naar behoren kan verrichten.

Artikel 8

De reder die iemand in de gelegenheid stelt op zijn schip of schepen de ingevolge dit besluit vereiste dienstdtijd onder bijhouding van een praktijkboek te behalen, draagt er zorg voor dat de betrokkene gedurende die dienstdtijd praktisch wordt bekwaamd voor zijn toekomstige functie, en dat hij en de kapitein in de gelegenheid worden gesteld op de juiste wijze uitvoering te geven aan het bij of krachtens dit besluit bepaalde.

Artikel 9

Ter zake van de afgifte van een krachtens dit besluit uit te reiken diploma is een vergoeding verschuldigd volgens een door Onze Minister vast te stellen tarief, dat in de Nederlandse Staatscourant wordt bekend gemaakt.

Artikel 10

Bij zijn verzoek om uitreiking van een diploma als genoemd in artikel 2, eerste lid, dient de kandidaat aan Onze Minister over te leggen:

- a. de bewijsstukken met betrekking tot opleiding, praktijkboek en, ten genoegen van Onze Minister, van de behaalde dienstdtijd;
- b. een uittreksel uit het geboorteregister of, ten genoegen van Onze Minister, een identiteitsbewijs;
- c. het bewijs van betaling van de in artikel 9 bedoelde vergoeding;
- d. een goed gelijkende pasfoto, zwart-wit, in drievoud.

Artikel 11

Een duplicaat van een uitgereikt diploma wordt slechts afgegeven indien de belanghebbende aannemelijk kan maken dat het oorspronkelijke

diploma verloren is geraakt. Tenzij het oorspronkelijke diploma verloren is geraakt ten gevolge van een oorlogsdaad, een scheepsramp of daarmee vergelijkbare voorvallen, is voor een duplicaat een vergoeding verschuldigd volgens een door Onze Minister vast te stellen tarief, dat in de Nederlandse Staatscourant wordt bekendgemaakt.

Artikel 12

Onze Minister kan, indien daartoe naar zijn oordeel aanleiding bestaat, ontheffing of vrijstelling verlenen van het bepaalde in artikel 3, eerste en tweede lid, en artikel 4, eerste en tweede lid, onder zo nodig door hem te stellen voorwaarden en beperkingen.

Artikel 13

Dit besluit kan worden aangehaald als «Besluit bijzondere verkrijging diploma's kleine handelsvaart».

Artikel 14

Dit besluit treedt in werking met ingang van de tweede dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst en werkt terug tot 1 mei 1979.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State en aan de Algemene Rekenkamer.

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, derde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State.

's-Gravenhage, 14 januari 1983

Beatrix

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
N. Smit-Kroes

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
W. J. Deetman

Uitgegeven de *achtste* februari 1983
De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

NOTA VAN TOELICHTING

Volgens de tot nu toe geldende wettelijke voorschriften kan men het diploma als stuurman voor de kleine handelsvaart, het aanvullingsdiploma als stuurman voor de kleine handelsvaart en het diploma als motordrijver, uitsluitend verkrijgen door middel van het afleggen van het betreffende examen bij één van de, op grond van de Wet op de Zeevaartdiploma's 1935 (Stb. 456) ingestelde examencommissies. Een en ander is geregeld in het Reglement voor de stuurliedenexamens (Stb. 1973, 579 C) onderscheidenlijk het Reglement voor de examens van scheepswerktuigkundigen (Stb. 1937, 579 D).

De gegadigde voor het diploma als stuurman voor de kleine handelsvaart dient voor toelating tot dat examen, na het bereiken van de leeftijd van 14 jaar, drie jaren dekdienst te hebben gedaan aan boord van zeeschepen of zeevissersvaartuigen, waarvan ten minste 18 maanden aan boord van zeeschepen in de kleine handelsvaart (artikel 1, onder d, van Bijlage I van het Reglement voor de stuurliedenexamens). Voor toelating tot het examen voor het aanvullingsdiploma als stuurman voor de kleine handelsvaart is uitsluitend het bezit van het diploma als stuurman voor de kleine handelsvaart vereist (artikel 6, eerste lid, onder e, van het Reglement voor de stuurliedenexamens). De gegadigde voor het diploma als motordrijver dient voor toelating tot dat examen een jaar dienst te hebben gedaan aan boord van zeeschepen en ten minste één jaar als metaalbewerker werkzaam te zijn geweest, dan wel met gunstig gevolg de afdeling voor smid-bankwerker van een lagere technische school te hebben doorlopen (artikel 1, onder e, van Bijlage I van het Reglement voor de examens van scheepswerktuigkundigen).

De achterliggende gedachte van dit systeem is, dat men een bepaalde praktijktijd dient te hebben behaald alvorens men met een redelijke kans op succes aan het betreffende examen kan deelnemen. Ook het op de verschillende examens gerichte onderwijs was daarop gebaseerd.

De gegadigde voor het diploma als stuurman voor de kleine handelsvaart en de gegadigde voor het diploma als motordrijver konden na het behalen van de voor toelating tot het betreffende examen vereiste dienstdtijd een op het examen gerichte dagopleiding volgen van één jaar.

De gegadigde voor het aanvullingsdiploma als stuurman voor de kleine handelsvaart kon bovendien aansluitend een daarop gerichte dagopleiding volgen, die ongeveer 3 maanden duurde. In deze opzet lag dus een niet onbelangrijk accent op de behaalde dienstdtijd.

Onder meer ten gevolge van de technische ontwikkelingen zijn de eisen die de verschillende functies in de kleine handelsvaart stellen veranderd en is het besef gegroeid dat het onderwijs daaraan diende te worden aangepast.

Tegen die achtergrond is in 1975 gekozen voor een onderwijskundige opzet, waarbij men voor elk van beide studierichtingen een tweejarige dagopleiding zou volgen, afgerond met een schoolexamen, dat onder toezicht zou staan van door de eerste ondergetekende voorgedragen gecommitteerden.

Aanvankelijk was bepaald, dat degenen die één van deze opleidingen wilde volgen, een dienstdtijd moest hebben behaald van twee jaren in de dekdienst voor de adspirant-stuurman, en één jaar in de machinekamer voor de adspirant-scheepswerktuigkundige.

Deze bijkomende voorwaarde leverde echter zodanige bezwaren op, dat zich voor de nieuwe opleidingen nagenoeg geen leerlingen aanmeldden. Gebleken is namelijk, dat degene die eenmaal in de kleine handelsvaart is gaan varen, zelden naar de wal terugkeert om te gaan studeren voor een zeevaartdiploma, hetgeen het aantal gediplomeerden in die bedrijfstak sterk doet verminderen.

Ten einde deze impasse te doorbreken is, in overleg met het betrokken bedrijfsleven, besloten het behalen van dienstdtijd als toelatingsvoorwaarde voor de nieuwe opleidingen te laten vervallen.

Ook al is derhalve het behalen van diensttijd geen toelatingsvoorwaarde voor de opleiding meer, het belang daarvan voor functie-uitoefening aan boord is onverminderd.

Daarom dient de gegadigde, nadat hij het betreffende schooldiploma heeft behaald, één jaar diensttijd te behalen onder bijhouding van een praktijkboek (artikel 3, tweede lid, onder a, en artikel 4, tweede lid, onder a).

Alleen degenen die vóór het afleggen van een schoolexamen reeds een bepaalde ervaring hebben opgedaan in de dek- of machinekamerdienst, zijn daarvan geheel of ten dele vrijgesteld (artikel 3, tweede lid onder b, en derde lid, respectievelijk artikel 4, tweede lid onder b, en derde lid). In het praktijkboek zijn voor het betreffende diploma relevante opdrachten vermeld, die door de gegadigde dienen te worden uitgevoerd (artikel 5). De kapitein draagt er zorg voor, dat die opdrachten naar behoren kunnen worden uitgevoerd (artikel 7) en kan daaromtrent ook aanwijzingen aan de gegadigden geven (artikel 6, eerste lid).

Na uitvoering van de in het praktijkboek vermelde opdrachten, dient de kapitein het praktijkboek te ondertekenen, waarna de Directeur-Generaal Scheepvaart en Maritieme Zaken controleert of alle opdrachten naar behoren zijn vervuld. Indien dit niet het geval is, kan deze de betrokkene één of meer aanvullende opdrachten geven, die binnen een bepaalde termijn dienen te worden uitgevoerd (artikel 6, tweede en derde lid).

In geval van een positieve beoordeling van het praktijkboek wordt aan de gegadigde voor het bevoegdheidgevend diploma als motordrijver, na het voldoen aan enige administratieve voorwaarden, dat diploma uitgereikt (artikel 4 jo. artikel 10).

Omdat aan de gegadigde voor de stuurmansdiploma's zowel het diploma als stuurman voor de kleine handelsvaart als het aanvullingsdiploma als stuurman voor de kleine handelsvaart zal worden uitgereikt, wordt te zijnen aanzien nog een aanvullende diensttijd van een half jaar als wachtdoend stuurman in de kleine handelsvaart geëist (artikel 3, eerste lid, onder c).

Terzijde moge nog het volgende worden opgemerkt.

De omstandigheid dat het niveau van de tweejarige opleiding voor scheepswerktuigkundige kleine handelsvaart hoger ligt dan dat van de oude motordrijversopleiding, zou de afgifte rechtvaardigen van een meer eigentijds Rijksdiploma, dat ruimere bevoegdheden biedt dan die welke het diploma als motordrijver thans verschaft. Dit zou een incidentele wijziging van de Wet op de Zeevaartdiploma's 1935 vereisen, die de ondergetekenden echter, gelet op het voornemen deze wet binnen afzienbare tijd te vervangen door een geheel nieuwe wetgeving op het gebied van de bemanning van Nederlandse zeeschepen, thans niet opportuun achten.

Zodra over het profiel van de nieuwe bemanningswetgeving en de positie van de scheepswerktuigkundige daarin een voorlopige overeenstemming met het bedrijfsleven is bereikt, kan bezien worden of, vooruitlopend op de formele totstandkoming van die wetgeving, de huidige bevoegdheid van de motordrijver middels het treffen van interimmaatregelen een zekere verruiming kan ondergaan.

Aangezien in feite reeds sedert 1 mei 1979 de gelegenheid wordt geboden een diploma als stuurman voor de kleine handelsvaart c.q. een diploma als motordrijver te behalen op de in dit besluit voorziene wijze, is ervoor gekozen aan het besluit terugwerkende kracht te verlenen tot die datum.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
N. Smit-Kroes

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
W. J. Deetman